

# วัยเก่า ฉลาดรู้เน็ต

โดย นางสาวจินดาวรรณ พิมพ์นวล  
นักวิชาการแผนกที่ภาพถ่ายชำนาญการ

## วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการใช้ชีวิตบนโลกออนไลน์อย่างปลอดภัย ที่ใช้งานอินเทอร์เน็ต

## เนื้อหา

ฉลาดรู้เน็ต ตัวจริง ต้องรู้ ที่นึกถึงคือ IQ และ EQ ที่เป็นเชาว์ปัญญา และด้านอารมณ์ แต่ยุคปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตไม่หยุดนิ่ง คนเรามีการสื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้น จนเกิดสังคมใหม่บนสื่อออนไลน์ ทำให้ต้องมีความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาและพัฒนาของหน่วยงานที่มีชื่อว่า DQ Institute เกิดจากความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนทั่วโลกประสานงานและร่วมมือ World Economic Forum ที่ส่งเสริมให้เด็ก ๆ และทุกคนมีความรู้และทักษะในการใช้ชีวิตบนโลกออนไลน์อย่างปลอดภัย และทุกคนที่ใช้งานอินเทอร์เน็ต

การเป็นพลเมืองดิจิทัลที่ดี มีทักษะง่าย ๆ ๘ ข้อ คือ

๑. ทักษะในการเป็นตัวเองที่ดี (Digital Citizen Identity) คือใช้สื่อดิจิทัลในแง่บวก มีวิจารณญาณในการรับส่งข่าวสารและแสดงความคิดเห็น รวมทั้งรู้กฎหมายและจริยธรรม

๒. ทักษะในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cybersecurity Management) คือป้องกันการขโมยข้อมูลไปสวมรอยทำธุรกรรมออนไลน์ และรักษา ป้องกันความเสียหายของข้อมูล ระบบ และอุปกรณ์

๓. ทักษะการคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณที่ดี (Critical Thinking) คือสามารถคิดวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลที่ถูกต้องได้รวมถึงรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าใจรูปแบบการหลอกลวงต่างๆ

๔. ทักษะในการรักษาข้อมูลส่วนตัว (Privacy Management) คือรู้จักป้องกันข้อมูลส่วนตัวในโลกออนไลน์ รู้เท่าทันภัยคุกคามทางอินเทอร์เน็ต เช่นไวรัส หรือมัลแวร์ รวมทั้งกลลวงทางไซเบอร์

๕. ทักษะในการจัดสรรเวลาหน้าจอ (Screen Time Management) คือบริหารเวลาที่ใช้อุปกรณ์ควบคุมให้เกิดความสมดุลระหว่างโลกออนไลน์ และโลกภายนอก รวมทั้งตระหนักถึงอันตรายจากการใช้เวลากับหน้าจอจนเกินไป

๖. ทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลที่มีผู้ใช้งานมีการทิ้งไว้บนโลกออนไลน์ (Digital Footprints) คือสามารถเข้าใจธรรมชาติของการใช้ชีวิตบนโลกออนไลน์ (Digital Footprints) คือเข้าใจธรรมชาติของการใช้ชีวิตในโลกดิจิทัลว่าทิ้งร่องรอยข้อมูลไว้เสมอ และเข้าใจผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เพื่อการดูแลสิ่งเหล่านี้้อย่างรับผิดชอบ

๗. ทักษะในการรับมือกับการกระชานทางไซเบอร์ (Cyberbullying Management) คือ ปิดกั้นผู้ที่กระชานและไม่ตอบโต้ ขอความช่วยเหลือรวมทั้งแจ้งผู้ดูแลระบบ

๘. ทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม ( Digital Empathy) คือ มีความเห็นอกเห็นใจ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นบนโลกออนไลน์

อินเทอร์เน็ต (Internet) เป็นการเชื่อมโยงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เข้าเป็นเครือข่ายขนาดใหญ่ ผู้ใช้สามารถท่องเว็บไซต์ วิดีโอ เล่นโซเชียลเน็ตเวิร์ก แชต วิดีโอคอล ได้อย่างสะดวก การเชื่อมต่อทั้งแบบมีสายและไร้สายซึ่งคอมพิวเตอร์เหล่านั้นต้องมีอุปกรณ์รับส่งสัญญาณที่สามารถรับส่งข้อมูลที่ต้องการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้จากที่ปกติเราได้แค่เสียง มาวันนี้ มีการพูดคุยแบบเห็นหน้า รู้จักผู้คนทั่วโลกผ่านเครือข่ายไร้สายด้วยอุปกรณ์ที่ทันสมัย ทำให้การเชื่อมโยงโลกแห่งอินเทอร์เน็ตง่ายขึ้นโดยเฉลี่ยคนไทยใช้อินเทอร์เน็ต เฉลี่ยปี ๒๕๖๑ ต่อวัน

๑๐ ชั่วโมง ๕ นาที ซึ่งอินเทอร์เน็ตอยู่คู่กับคนไทยมากกว่า ๔๙ ปีแล้ว ที่ครองแชมป์โซเชียลมีเดีย ๓ สมัยซ้อน คือ เฟสบุ๊ค ยูทูบ และไลน์ ซึ่งจากการแบ่งประเภท

๑. เฟสบุ๊ค (Facebook) ช่วยให้เพื่อนๆ ได้คุยกันง่ายขึ้นแล้ว ยังมีช่องทางแลกเปลี่ยนข่าวสาร ไม่ว่าจะใครทำอะไรที่ไหน สามารถแชร์กิจกรรมทั้งรูปภาพ และวิดีโอ สามารถโพสต์ขึ้นโชว์ ยังมีลูกเล่นติดแท็ก (Tag) ให้กับคนรู้จัก แถมระบุสถานที่ในการนัดหมายได้ด้วย นอกจากนี้ยังเป็นช่องทางการขายสินค้าออนไลน์ และเป็นแหล่งช้อปปิ้ง ช่วยให้การใช้ชีวิตประจำวันง่ายขึ้น

๒. ยูทูบ (Youtube) ออยากดูอะไรเปิดยูทูบนอกจากเป็นแหล่งบันเทิงและดนตรี ยังมีสิ่งที่น่าสนใจคือการทำคลิปเผยแพร่ข้อมูลและแชร์ ไม่ว่าจะเป็นการสอนเต้น ทำอาหาร ทำให้เกิดศิลปินใหม่ๆ เพราะมีช่องทางโปรโมทตัวเองผ่านโซเชียลเน็ตเวิร์ก ทำให้เกิดการสร้างอาชีพยูทูบเบอร์ (YouTuber) ที่ทำวิดีโอในเรื่องที่สนใจลงยูทูบ และสร้างรายได้อีก

๓. ไลน์ (Line) เป็นแอปพลิเคชันที่มีรูปแบบการสื่อสารหลากหลาย ไม่ว่าจะแชต (Chat) โทรด้วยเสียง และการคุยแบบเห็นหน้า สามารถแนบรูปภาพ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว หรือกระทั่งคลิปเสียง และการแสดงความรู้สึก มีสติ๊กเกอร์ไว้เล่นสนุกๆ

#### เคล็ดลับที่ใช้ปกป้องข้อมูลส่วนตัว มี ๔ ประการ

๑. ปกปิดหมายเลขไอพีที่ใช้งาน โดยอาศัยบริการ VPN เพื่อส่งข้อมูลผ่านเครื่องมืออื่นๆ ทำให้เว็บไซต์ใดๆ ไม่สามารถติดตามการใช้งานด้วยหมายเลขไอพีได้

๒. ตั้งค่าความเป็นส่วนตัว

๓. ใช้งานโหมดท่องเว็บไซต์แบบส่วนตัวการ

๔. เลี่ยงคลิกลิงก์ที่ไม่พึงประสงค์โดยตรง

#### ใช้สังคมออนไลน์ยังไงให้มีความสุข

๑. ใช้สื่อสารเชิงสร้างสรรค์การแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และเปิดรับความคิดเห็นจากเพื่อนๆ ได้ และใช้มันอย่างมีความสุข

๒. มีการแบ่งปันสาระดีๆ เป็นเสมือนที่พบปะพูดคุยแบ่งปันสร้างเนื้อหาที่ดี ไม่ว่าจะการแชร์ โพสต์ภาพ หรือข้อความ

๓. ใช้พื้นที่รวมตัวเพื่อทำดีช่วยเหลือสังคมจิตอาสา และชักชวนผู้อื่นทำความดี

๔. แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือขอความเห็นผ่าน Social Network ได้ เช่นการสร้างหน้าแฟนเพจของคนกลุ่มเดียวกัน หรือผู้เชี่ยวชาญนำเสนอแง่มุมต่างๆ

#### มารยาทดีบนสังคมออนไลน์

๑. ไม่ใช้คำหยาบคาย คำไม่สุภาพ

๒. ไม่โพสต์รูปลามกอนาจาร

๓.เคารพความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น

๔. คิดก่อนโพสต์

๕. ใช้อย่างพอดี คือใช้ไม่มากเกินไปใช้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

## ตัวอย่างศัพท์ในโซเชียล

### ศัพท์น่ารู้จาก Facebook



#### โพสต์ (Post)

คือการลงข้อความ หรือรูปภาพบนกระดานข่าว



#### ไลค์ (Like)

ปุ่มกดไลค์ (Like) หรือการกดถูกใจใช้เพื่อแสดงความชื่นชอบหัวข้อ, รูปภาพ, วิดีโอ, หรือโพสต์ต่าง ๆ ของเพื่อน ๆ



#### คอมเมนต์ (Comment)

ใช้เรียกข้อความ, รูปภาพ, สติกเกอร์ เพื่อแสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่าง ๆ ของโพสต์ เพื่อการสนทนาติดต่อ และการส่งรูปภาพ หรือให้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์



#### แชร์ (Share)

คือการส่งต่อข้อมูล ทั้ง บทความ รูปภาพ และวิดีโอ ที่มีภาพโพสต์บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ไปยังเพื่อน ๆ



#### สเตตัส (Status)

คือการตั้งสถานะ หรือข้อความที่จะมีการกระจายออกไปให้เครือข่ายของผู้ใช้งาน Facebook ได้พบเห็น



#### แอดเฟรนด์ (Add friend)

หรือที่วัยรุ่นเรียกสั้น ๆ ว่า "แอด" นั้นคือการเพิ่มเพื่อนเข้ามาอยู่ใน Facebook ของเรา แต่อย่าเผลอกดรับหรือเพิ่มเพื่อนคนที่ไม่รู้จักตัวตนจริง ๆ ของเขา ซึ่งอาจเป็นมิจฉาชีพแฝงตัวมาก็เป็นได้

## ตัวอย่างแอปพลิเคชัน

### แอปพลิเคชันพื้นฐาน ทำให้ชีวิตเราง่ายขึ้น

โดยปกติเมื่อเราซื้อสมาร์ทโฟน เราจะเห็นว่ามีแอปพลิเคชันต่าง ๆ ติดมาด้วย และหลาย ๆ คนก็ได้แควมองผ่านไปเท่านั้น แต่รู้ไหมว่า ในแต่ละแอปนั้น ถ้าเราเปิดใช้จะมีประโยชน์ในชีวิตประจำวันของเราอย่างไรบ้าง วันนี้เรามีคำตอบมาให้เมื่อทราบแล้วอย่าลืมไปลองใช้ดู



#### นาฬิกา

ไม่ได้บอกแค่เวลา แต่ยังตั้งปลุก ตั้งเตือนให้เราได้ล่วงหน้าอีกด้วย ไม่ต้องกลัวสายลขคราวนี้



#### กล้องถ่ายรูป

เป็นมากกว่ากล้องถ่ายภาพนิ่ง สามารถปรับเป็นกล้องวิดีโอ แลยังมีฟังก์ชันแต่งภาพ ปรับสี เพิ่มแสง ให้รูปภาพของเราสดใสในพริบตา



#### ปฏิทิน

คราวนี้ไม่ลืมนัดสำคัญแน่นอน ไม่ได้ดูแค่วันที่ แต่ยังเป็นตารางนัดหมาย และแจ้งเตือนล่วงหน้าได้อีก



#### เครื่องคิดเลข

ไม่ต้องเสียเวลาไปหาเครื่องคิดเลขให้ไกลมือ จะบวก ลบ คูณ หาร ก็ง่ายนิดเดียว



## พยากรณ์อากาศ

เมื่อเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต และระบุตำแหน่งด้วย GPS จะพยากรณ์อากาศได้อย่างแม่นยำ นอกจากนี้ยังทำนายสภาพอากาศล่วงหน้าได้อีกหลายวันด้วย



## ไฟฉาย

สามารถเปิดใช้แฟลชหรือหน้าจอสว่างของสมาร์ทโฟนแทนไฟฉายได้อย่างสบาย ๆ



## บันทึกช่วยจำ

สำหรับบันทึกอะไรเล็ก ๆ น้อย ๆ ไว้กับสืม แต่อย่าลืมนำบันทึกที่ร่ล่ผ่นที่สำคัญนช



## การแชร์อินเทอร์เน็ต

รู้หรือไม่ว่าเราสามารถแชร์อินเทอร์เน็ตจากโทรศัพท์ของเราให้กับอุปกรณ์อื่น ๆ ผ่านทางระบบ Wi-Fi อาทิ แท็บเล็ต/iPad/โน้ตบุ๊ก หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เข้าถึงอินเทอร์เน็ตไปพร้อม ๆ กัน



## แผนที่

แผนที่ในสมาร์ทโฟนจะมีการอ้างอิงตำแหน่งของเราด้วย GPS และ A-GPS ทำให้เวลาเราเปิดแผนที่จะรู้ได้ทันทีว่าอยู่จุดไหนของแผนที่ และยังรู้ด้วยว่าตอนนี้เรากำลังมุ่งหน้าไปทิศทางไหน

### ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการใช้อินเทอร์เน็ตและโซเชียลเน็ตเวิร์ก
๒. สามารถนำความรู้เพื่อใช้ปกป้องทรัพย์สินและชื่อเสียงได้อย่างปลอดภัย